

УДК 378:51+37.091.3

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ

Распутня Л.П., ст. викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Новітня інформаційна цивілізація перебуває в протистоянні до духовної культури. Адже суть культури не в техніці, технологіях, автомобілях, електрифікованому побуті, модному одязі, взутті, зачісках. Цивілізаційні блага визначають рівень матеріального існування. Їх характеризують ринкові і споживчі цінності. Культура також не зводиться до відвідування музеїв, театрів, виставок, бібліотек, яких стає все більше. Адже культура звернена до внутрішнього світу людини, її здатності до гуманності [4, с.243]. У найбільш широкому сенсі естетичне виховання розуміють як якісну зміну рівня естетичної культури об'єкта виховання. Зміст естетичного виховання містить художнє виховання, естетичну освіту, художнє навчання тощо, тобто створює складну внутрішню структуру. Рівень естетичного виховання, його впливовість, вибір тих чи інших засобів, форм, методів визначається естетичним розвитком особистості, народу, суспільства. Врешті, кожна нова історична епоха вносить свої відтінки у розуміння сутності, цілей та значущості естетичного виховання [4, с.179].

Естетичне виховання сприяє формуванню творчо активної особистості, здатної повноцінно сприймати прекрасне, гармонійне, досконале у житті, природі, мистецтві, жити і творити за законами краси [1]. Виховання естетичної культури є одним із пріоритетних напрямів розбудови і вдосконалення системи неперервної освіти. Тому особливої ваги набуває проблема естетичного виховання студентів, зокрема аграрних ВНЗ. Належний рівень естетичного виховання у навчально-виховному середовищі інституту є важливим компонентом професійної підготовленості фахівця, у діяльності якого естетична складова також займає важливе місце.

У технізованому суспільстві живе спілкування замінюється технічними і електронними засобами комунікацій. Джерелом справжньої людяності служать не машини, комп'ютери, аудіо-, відеотехніка, предмети матеріальної розкоші, а сердечні і теплі міжлюдські стосунки, засновані на доброті, дружелюбності, любові, милосерді. Аби гуманізувати сучасну людину, пробудити у неї високі почуття краси, любові, чуйності необхідні теплі і відкриті міжлюдські взаємини, а також вплив справжньої літератури і мистецтва, музики здатних, схвилювати, розчулити, викликати душевні потрясіння» [4, с.243].

Естетичне виховання служить формуванню всебічно розвиненої особистості, що сприяє моральному й інтелектуальному самовдосконаленню особистості студента. У процесі формування естетичного ставлення до дійсності у студентів розвивається естетична свідомість, що дозволяє оцінювати рівень естетичної культури людини.

Естетична культура служить показником рівня естетичного розвитку та виховання студента. По сутності людина покликана творити красу й реалізовувати себе через естетичну культуру. Під естетичною культурою особи розуміється певний рівень потенціалу, насиченості та цілеспрямованого емоційно-чуттєвим переживанням і духовною насолодою, радістю людини на всі види його життєдіяльності [2, з. 312]. Культура дозволяє виражатися в слові чи жесті, в математичній формулі чи історичному трактаті. Але головним способом є трудова діяльність, оскільки саме у праці відкриваються безмежно широкі змоги проявити всі сутнісні сили людини. До того ж праця є чинником розвитку особистості. Бачити у праці початок краси – отже творити прекрасне й відповідно до нього перетворювати навколишню дійсність.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

Сьогодні у освітніх установах існує проблема організації естетичного виховання студентів, тому основне завдання навчальних закладів із формування студентам естетичного ставлення до дійсності будуть:

- формування здібності в студента сприймати, відчувати, правильно розуміти й оцінювати прекрасне у навколишньої дійсності і мистецтві,
- розвиток глибокого розуміння краси природи, здібності берегти цю красу;
- озброєння знаннями, і навіть прищеплювання умінь і навиків у сфері видів мистецтв – музики, співу, малювання, художнього слова, драматизації;
- розвиток творчих здібностей, умінь і навиків у студентів, вміння відчувати і створювати красу у навколишньому житті, під час занять, вдома, у побуті;
- розвиток розуміння краси в людських стосунках, бажання й уміння вносити красу в побут.

Для досягнення високо естетично розвиненого студента потрібно, щоб вся система естетичного виховання об'єднувала всі навчальні дисципліни, все громадське життя студента, де кожен навчальний предмет, кожен вид діяльності вніс свій внесок у формування естетичної культури особистості студента.

Естетичне виховання у ВНЗ сприяє активізації самосвідомості студентів, формуванню їх активної соціальної позиції, заснованої на гуманістичних цінностях; гармонізує емоційно-комунікативну сферу, знижує гостроту реагування на стресові ситуації, тобто оптимізує поведінку і розширює його змогу спілкування у спільній діяльності із колективом.

У навчально-виховному процесі викладач має забезпечити становлення такої харизматичної особи студента, яка могла б поєднувати у собі духовне багатство, істинні естетичні якості, моральну чистоту і високий інтелектуальний потенціал.

Засобами естетичного виховання у ВНЗ можуть бути проведення таких заходів, як:

- відвідання театру;
- екскурсії у музеї;
- походи на природу;
- конкурси фотографій, рекламних роликів;
- студентські заходи;
- науково-практичні конференції;
- соціально значимі проекти на актуальні проблеми сучасності.

Ці заходи сприятимуть розширенню розумового кругозору, самореалізації творчих здібностей, зміцненню естетичної позиції студентів.

Оцінюючи роль естетичного виховання у розвитку студентів, загалом, можна стверджувати, що воно сприяє формуванню їхнього творчого потенціалу, надаючи різноманітний позитивний вплив у розвитку різних властивостей, які входять у творчий комплекс особистості.

Естетичне виховання забезпечує комплексний підхід до розвитку особистості. Отже, естетичне виховання – цілеспрямований, систематичний вплив на особистість із її естетичного розвитку, тобто формування творчо активної особистості, здатної сприймати й оцінювати прекрасне у природі, праці, громадських стосунки з позицій естетичного ідеалу, і навіть відчувати потребу в естетичній діяльності.

Однією з найважливіших проблем на сучасному етапі розвитку суспільства є інтеграція виховних соціальних впливів середовища. Соціальні впливи, соціальні сили середовища – це ті соціальні чинники того чи іншого суспільства, які суттєво впливають на розвиток особистості, формування її якостей, самовдосконалення, самоствердження, самореалізацію. Соціологічний енциклопедичний словник так тлумачить поняття соціальний інститут – стійкий комплекс правил, норм, настанов, що регулюють різноманітні сфери людської діяльності й організовують їх у систему соціальних ролей і статусів [12, с.228].

СЕКЦІЯ 3

«Соціально-економічні аспекти управління якістю освіти і науки»
«Освітні інновації з позицій доступності та неперервності освіти»

Інтегративні процеси в мистецтві об'єктивно сформовані соціально-історичним розвитком художньої культури, і виражаються у взаємопроникненні елементів різних художніх систем, принципів формоутворення, композиційності, засобів виразності, у побудові самостійних синтетичних видів мистецтв, художньої діяльності (тобто функціонують на різних рівнях художнього синтезу). Інтегративне сприйняття художніх творів можливе за умов цілеспрямованого розвитку фізіолого-психічних механізмів по утворенню асоціативних зв'язків свідомості. Значення асоціацій з точки зору розвитку цілісного образного мислення в педагогічному процесі визначається тим, що через них знаходяться і виявляються ціннісні орієнтації, установки особистості.

Загалом, рівень і характер суспільного буття, зростання матеріальних і духовних потреб людини, гармонізація її відносин із довкіллям вимагають розвитку у студентів творчих сил, прагнень будувати своє життя за естетичними законами добра і краси [3]. Почуття прекрасного зумовлює радість і оптимізм, духовно збагачує особистість, спонукає її до навчання, праці й творчості. Викладене вище дозволило обґрунтувати теоретичні засади естетичного виховання студентів у навчально-виховному середовищі ВНЗ з урахуванням особливостей естетичного виховання студентів аграрного ВНЗ. Таким чином, студенту педагогічного коледжу як майбутньому учителю естетична вихованість необхідна не лише як важлива якість його особистості, але і як атрибут професійної діяльності. Одним з ефективних шляхів естетичного виховання є використання до його змісту, засобів, форм та методів інтегративного підходу, виходячи з інтегративної природи естетики та поліфункціональності естетичного виховання у підготовці майбутніх педагогів.

Список літератури

1. Валицкая А. Культуротворческая школа: концепция и модель образовательного процесса / А. Валицкая // Педагогика, 1998. – № 4. – С. 13-20.
2. Голінська Т. М. Естетичний розвиток молодших школярів засобами синтезу мистецтв: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.07 “Теорія і методика виховання” / Т. М. Голінська – Херсон, 2005. – 20 с.
3. Іванчук М. Г. Психолого-педагогічні основи виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегрованого підходу до навчання – педагогічна та вікова психологія: дис. ... доктора психологічних наук: 19.00.07 / Марія Георгіївна Іванчук. – Київ, 2005 – 465с.
4. Козловська І. М. Наука і мистецтво: інтеграційні аспекти / І. М. Козловська // Діалог культур. – 1998. – Вип.3. – С. 135–142.
5. Миропольська Н. Є. Формування художньої культури учнів загальноосвітньої школи засобами мистецтва слова: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора. пед. наук: 13.00.01 – “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Н. Є. Миропольська. – К., 2003. – 36 с.